

11
PLANCTVS
POLONIÆ

Super ingenti suorum clade,

A

Kozacis rebellibus illata.

Q V E M

Religio, Mars, Bellona, Fortuna, &
Fama,

LYRICIS CARMINIBVS LENIVNT.

Per

SIMONEM DOMINICVM Wachocki

CONSCRIPTVS.

Anno Domini 1649.

CRACOVIAE.

In Officina Typographica Francisci Casarij, S. R. M. Typographi.

V I R T V S
ILLVSTRISSIMÆ PROSAPIÆ
DANIELOVICIORVM

E. xxvii 130 b. r.

Hæc de Lechiacis est vera sarissa sagittis,
Quam pius in Patriam sic iaculatur amor.
Pernox, vt tollat Patriæ de nocte Latrones:
Fulget Luna videns, quos celer hasta petat.

ILLVSTRISSIMO
DOMINO,

D. JOANNI NICOLAO
AZVROW
DANIEŁOWICZ,

Supremo Regni Polon: Thesaurario,
Premissien: Samborien: Drochob.

&c. &c. &c.

CAPITANE O.

On peccavi, Illustriss. Domine, quod in
tuas Martiales ades, lugubrem intro-
duxerim Planctum, ad quas nihil nisi
Mars, generosus classicū canens, & Bel-
lona, tue Gentilitie amica LVNÆ,
cum Fama ac Fortunā equali passu stadia decurrunt.
Afflicte ille etenim Patrie, & non meus est, licet tā ru-
dis Minerue praelo expressus cernatur. Et verò cum Pa-
tria mater est, impius in eam essem Filius, si ei tantū
afflicte, hanc meam perexilem satis, ad hoc, denegassem
chartam, ut illa suas. in ea erumnas & miseras, atra-
to saltem calamo, conscriberet, quos ore singultienti no-
bis exponere nequit. Novimus equidem satis luculen-

ter, & infelices spectauimus, quàm, post ipsam ferè atratam illam ac funeream Solis nostri, VLADISLAI IV. Eclipsim, in densissimam; & portentosam nimis delapsa fuerat caliginem; ut iam semper in dies ruina ac interitus eius spectaretur; & non solamen aliquod future salutis speraretur. Sed, cùm Magnus non faciat sibi finem dolori ad te quantocyus cum hoc luctuoso questu per me accelerat, ut Tue Natiue LVNÆ illustrata, & recreata radijs, tandem efficaci Tue dexteritatis hastâ, presinitû in ea sortiatur terminû. Meminit porro illa quiddam hic Tui peruigilis, ac pernoctis in armis Planete candor, in quibusuis procellosis tenebris, semper sibi gloriosus affulserit comes. Insuper equum esse duxit, ut ubi totam sue substantia supellectilem ad fidelem reposuit tutelam, ibidem tot nunc sauciata malis, & sex mensibus insomnis, quieta, & secunda in beneuolo sinu conquiescat.

Illustrissimæ Celsitudinis Tuæ
obsequentium Humillimus

SIMON DOMINICVS
WACHOCKI.

Luctuosus

Luctuosus Placatus

MÆSTÆ POLONIÆ.

Ad omnes afflictos Polonos.

Luctuosam nimis, ac pænè vix non ipsâ vitâ expiandam, deflere cogor nunc sortē meam, & tuam Generosa, ac Carissima, è visceribus meis propago. Luctuosam inquam; nam en repente, omni prorsus illo sum spoliata blandientis mihi Fortunæ bono, ad cuius candoris affluentiam, felices inter alias, felicissima huc vsq; per tot annorum centena eminebā nationes. Tum dein inauditarū tribulationum, calamitatum, ac omnium miseriarum, vndiq; circum septa spinis, sentio me earum letalibus adeo tecum, insimul compunctam esse tribulis, vt ferè nobis nihil aliud præter tumultum, ac lugubres

nænias superesse videatur; redeant iam
quamuis tristes vultus nostri ad læta boni,
tamen nos sic afflictos gaudere piget, &
semper pigebit. Ecquis enim ignorat, aut
non videt, quàm graue vulnus cordi infli-
xerit nostro, pacata licet illi, at nobis in-
quietissima mors, VLADISLAI IV.
Regis nostri inuictissimi, quid dico Re-
gis, Patris, ac solis Serenissimi, & nostræ
delicatæ per tot ætates propagatoris pacis.
Degebamus equidem cuncti, per totos ei⁹
serenos imperij dies, (velut ad vmbra dif-
fusæ ramis platani) in benignissima altæ
tranquillitatis aurâ, & nec vllos, ne mini-
mæ quidem tempestatis, nobis experieba-
mur adesse insultus. Iam iam tunc planè
pares nos esse superis rebamur, dum nobis
pariter dies, & fortuna arriderent. At ecce,
ima, permutauit breuis hora summis, &
tēpus quod semper animo, ac mente hor-
rui, adest profecto nunc, rebus prosperis
extremum.

extremum. Nam dum hîc Titan noster
Serenissimus, fulgoris sui cursum, in atræ
mortis declinasset occasum; eheu quanta
in nos, ab Oriente ipso dolendæ nimium,
& nunquam satis deplendæ calamitatis
confurrexit caligo; quum illa plebs Rus-
sica, satius Vrsica, infensa semper Polo-
no nomini, fortes illas, ac generosas Aquil-
las, quæ exiguæ numero, multitudine in-
numeros Septentrionis bubones, ac ami-
cas Machometicæ Lunæ noctuas, suo a-
cuto perstringebant visu, inopinatè cir-
cumueniens alto consopitas pacificæ se-
curitatis somno, alias crudeli enecuit fer-
ro, alias simul cum Ducibus, proh pu-
dor, quam in barbaras captiuitatis abdu-
xit cauernas; dicam verius proh dolor
crudeles abegit in oras. Sed necdum ma-
lorum nostrorum hic intra nos finis stetit,
exoritur adhuc maius, ex magno malum;
& nec ei vllum ad nocendum nobis, angu-
stum

stum est tempus: nec mirum, semel enim
Deus felices premere, cùm cæpit vrget; vt
quoquò fortuna euexerit, ac leuârit hu-
manas opes, hoc se magis homines suppri-
mere discant. Prosequitur vltra hæc gens
impia, suam sortem & exitum prosperum,
at nostrum exitium satis superq; miseran-
dum; meo verò illud intuenti, heu immi-
net ingens animo terror, ac cordi dolor;
dum adhuc illa in omne execrandum sce-
lus, peruium habens iter, nullumque sibi,
suæq; saluti insidiari cernens Achillem,
totum suæ barbariei ac proteruitatis, quā-
tumcūq; valet, nos aduersus euomit virus,
& super tot centena, ac penè innumera di-
uersi hominum status millia, ferocissimâ
pergrassatur strage. Quippe hic, hic, si
quispiam huic tam horrendæ auditu, ac
visu abominandæ tragoediæ spectator, &
non eius scenicus adesset actor, crudelem
tyrannidem & tyrannicam crudelitatem,
ac ra-

ac rabiem auersâ facie potiùs horreret ,
quàm æquis oculis spectare posset, ne di-
cam vellet. Quis etenim prô Deum im-
mortalem, vel minimâ saltem virtutis pol-
lens scintillâ, talibus portentis dirisve cru-
ciatibus, in immēsum dolorem, aut quod-
dam mentis graue delirium , abduci se
non pateretur; cùm videret illam agrari-
am turbam, in omnium nostrûm conspi-
rantem necem, suis in integro gazis de-
sertis tot aliena prædia, vicos, oppida,
prius eorum omnibus in prædam abactis
bonis, igne depopulari: tot Vrbes per
fraudem captas, diuersi generis refertissi-
mas populis, ab eadem immani plebe, fer-
ro deuastari; fereque in cruore proprio
natantes submergi: tot fortes Heroes si-
mul cum caris liberis enecari, tot nobiles
cum pudicis filiabus matronas, velut ca-
stissimas Lucretias, impudicis contrecta-
tas propudijs, nouâ & nouâ pompâ, & in

B

dies

dies ac horas, crudeliore formâ morti dari: videret & alios, velut victimas ad aram stare, & crudeles præstolari manus ceruicibus pronis. O adulterina & ingrata proles, ficcine te decebat malum bono reddere? eone te in fetum vernaculum mihi adoptaui? vt genuinis meis liberis machinareris interitum; eone te iam toties perditam, de barbarorum eripiebam catastis? vt me, & meos eorundem deuincires vinculis; eone & de tot periculorum naufragiorum immunem educebam fluctibus? vt me in similes præcipitares anfractus; nec te eo vberum meorum paui ambrosiâ, vt mihi mortiferum propinares venenum. Quodsi verò amplissima ritus Christiani sacraria, augusta Religiosorum Cænobia, splendida Virginum Christo desponsatarum Monasteria, cōtueretur: cerneret velut raucas sanguine cicadas in illis conteri; & fortè largis lugubrem

bre vultum inundaret planctibus, dum illa ipsa cænobia, & Monasteria, non solum barbarè desolari, & cæde impiâ Deo sacrati Cleri, commaculari videret; sed etiam illud sacrosanctum Eucharisticum Christi Corpus, tum in pabulum illorum detestabilium canum conuerti; tum terræ allisum, calcibus (ô scelus) conculcari: tum insuper omni opprobrio, ac despectu simul cum imaginibus Sanctissimæ Matris suæ, & aliorum Sanctorum defædari, miraretur. O magne Regnator Deus, tamne lentus audis? tamne lentus vides scelera? ecquando de tua sæua fulmen emittes manu? en te tuus iam de toto profanatus honor, vindicem ac ultorem poseit; en templa tuo Sanctissimo dicata nomini, allapsa ad terram genibus vlticem tuam implorant dexteram. en sanguis innocens, tua Sacrosancta infumat atria, en demum sine numero inhumata tui populi ca-

li cadauera, per campos longè lateque dis-
iecta, expansis manibus humi iacentia, te
summè bonum, ac iustum exorant De-
um, vt nos tandem releues fessos malis.
Tu verò Polone, quousque segnis con-
silia tuta expetere non desistes? nonne
rebus in malis præceps via capienda est:
maximè verò in ijs, vbi nihil nisi mors
dira, & tyrannicum ad ipsam libertatem
natis brachijs, seruitutis intentatur iu-
gum; an ista duo iam extremè ferè immi-
nere tibi non sentis? an fortè immitis lu-
ctus, adeò tua immutare solet consilia;
vt mentis tuæ regi non possit generosus
ardor. Age igitur festinus & felix, si quis
tibi remanet auitæ virtutis vigor, nec dif-
fidas fortunæ reuocabili; cùm illa etiam
fortes metuat, ignauos verò premat; & si
nobilem animum vegeta. libertas alit,
quære per viscera ipsa, indutus timoris
Dei, ac pietatis chlamyde, tam nefandis
crimi-

criminibus viam; omnis enim in supremi
numinis ope, & præsidij ciuium nostra
salus est; nec vlla spes aut remedium aliud,
tantum lenire poterit malum, si prius
ipsius Dei non conuelleretur virtute
& tuâ demum in Dei au-
xilium non eradicabi-
tur manu.

ODE I. RELIGIO,

Deflet tam ingentem Cladem Polonorum.

MAter mæsta Polonia,
Quo cum Prole tua curris in abditas
Syrtes, cunctaque Prædia
Sorbet cum Populis fauce Borysthenes.
Nunc, nunc vos pietas vetus
Vrat, conspicuis Zelus & ignibus
Divinæ Fidei ruens.
En polluta cadunt fana DEI sacra ;
En sub calcibus hosticis
Dirè strata gemit victima mystica.
En scinduntur imagines,
Frustratim canibus, per sua pabula
Hostis diuidit impius.
Diuus quæ in nemora, & quos fugit in specus
Cultus, Cernite. Cernite,
Manat larga meas lacryma per genas;
Et facunda graui nimis
Inter verba, cadit lingua silentio.
Eheu cladibus innocens
En Christi populus sternitur acribus.
(Vt far corrui) iætibus
Æstiuæ veluti falcis ad impetum.

Velant

Velant prata cadauera,
Et disiecta iacent nuda per aggeres,
Nec sunt puluere qui tegant
Saltem; ne fierent pastio vulturum,
Coruorumque voracium.
Largo Sicca madent, æquora sanguine;
Et torrentibus ebria
Latè luxuriat terra ruboribus.
Turpes Threicij canes
Matronas maculant ingenuas stupris.
Ducit Thracia Virgines,
Castas, propudio barbara vinculis.
Martes quisquis amicior
Nunc, nunc rumpe moras, & vigiles age
Somnos, Lechice Nobilis.
Hoc poscit pietas, & iubet vt tuo
Audax sanguine diluas,
Tetri Russogetæ Martis adoras:
Virtute agmina diruens.
Vincti compedibus, sterne solo domos.
Vt vos gloria posteris,
Et seris recinat, Fama Nepotibus.

ODE II.

M A R S,

Cohibet Rebelles à Persecutione cladis Ulterioris.

QUò quò Rebelles ruitis, & cur impijs
Aptatis enses dexteris.
Parumne Campis, atq; vallibus super,
Fusum est Poloni sanguinis.
Non vt superbas perfidæ Moldaviæ,
Polonus Vrbes vreret;
Immunis aut Gelonus vt descenderet,
Concors catenatur manu.
Sed vt secundum vota Turcarum, suâ
Gens hæc periret dexterâ.
Non hic inest Mos, & feris rapacibus,
Ferri nisi, in dispar sui.
Quæ vos libido stimulat, aut vis acrior?
Quæ culpa? responsum date;
Siletis; & vestrum furor, cor inficit.
Mentesq; perculsæ rigent.
Sat est. acerba bella Sarmatas finant,
Et Crimen immensæ necis:
En Innocentûm fluxit in terram Cruor.
Clamans ad ultorem Deum.

ODE III.

ODE III.
BELLONA.

*Pollicetur se favere Polonis & Rebellibus
minatur necem.*

IAm satis vester necis, atque diræ
Grandinis duxit furor; & cruentâ
Dexterâ multas populatus vrbes,
Pulvere textit.
Vidimus tetrum rubuisse Dneprum,
Vidimus Nestrum violenter vndis
Ire deiectum, monimenta Diuum,
Templaque sacra.
Sat tuam effrenam rabiem Polonus
Sensit, & sacrata mihi iuventus;
Dum in superrecto pauidi natauit
fangine Martis.
Iam Dabo vires, scelus expiandi
Lechicæ Genti, aut Populo Quirino;
Hic Minax olim, modo Læsus ate,
Temetet ense.
Hic feret magnos potius triumphos:
Hic amem dici Pater; atque Princeps;
Nec sinam vestros equitare inultos
me duce Marfos.

Quid iuuat diris cumulata turbis
Arma, Ciuili maculasse strage;
Quid iuuat largo maduiffe plena
Prata Cruore.

Aufer immanis simulacra leti
Turba, Loricas, pharetrasque deme;
Fortibus flectit sua sceptrâ C A S I-
M I R V S habenis.

O D E IV.

F A M A.

*Consolatur afflictos Polonos & eis fausta
omnia ominatur.*

CUr te querelis exanimas nimis,
Et mæsta luctu pectora concutis,
Cur hispidis frontem dolorum
Nubibus expedis, ô Polone
Sic sic volucris luditur orbita.
Sic cuncta firmat sæcula casibus.
Fortuna præceps; quæ Gradiui
Laudibus inuidet atque Famæ.

Sic

Sic illa Ciues, & populos premit;
Sic sceptrâ Regum subruit impetu,
Vrbesque concussis celebres
Turribus obruit, & recondit.

En non cruento semper in otio,
Perdemus æuū. Surgite Nobiles,
Ciues, triumphatumque victis
Imperium reparate Russis.

Vobis (benignæ si qua fides spei)
Sternentur imos Magni ad pedes
Gentesque, Regesque, & Rebellis
Præsidium, columenque Belli.

Iam iam quiescant mentibus asperi
Luctus. En album mutor in alitem,
Supernè nascunturque læues
Per digitos, humerosque Pennæ;

Vt Dædaleo prouior Icaro,
Curram; gementi gaudia præcinam,
Regnare Casmîrum Polono:
Iam fileant iubeo arma Russi.

Cessent inanes iam peto nœniæ,
Fletusque turpes, & quærimoniæ,
Compesce clamorem ac sepulchri
Tolle superuacuos dolores.

ODE V.
FORTUNA.

*Pollicetur omnem faustitatem iterum
redituram ad Polonos.*

QUid diris Laceras tam mea, quam tua,
Polone assiduò Pectora questibus,
En tandem redeo sospita iam tibi;
(Etsi spreta benignior)
Vilis nonne fui nuper; in otio
Longo dum latui; Prælia sæpius
Clamabas auide, lætus agens pedes,
Hostis sed tamen inscius.
Nunc verò quereris, dum tua limina,
Agrestis populus dimouet ictibus;
Et mutans pauidis ora coloribus
Deles sanguine gloriam.
Discas nunc igitur, fidere prosperis
Rebus, quæ veluti vitrea pocula
Franguntur, refugæ Cursum Orbitæ.
Fatorum axibus excitæ.

Discas

Discas conspicuis sternere collibus
Hostem; nec Patrio tutus in aggere
Crescentes hebeta, Martis adoreas;
Lucet dum tibi faustitas.

Cura vt sit pietas, omnis in oppidis,
Et vicos peragret fas, amor; æquitas,
Aulis omne nefas, atquæ Panoplijs;
Castis exulet vrbibus.

Nam scitis vitij mænia dilui,
Et turre triplices funditus erui;
Nec Pænæ metuunt agmina fortia,
Robustæ in sua Crimina.

At vero probitas, omnia prospera
Ducit præproperans, in sua limina:
Hanc tu iustus ames, vt tibi fulgeant,
Omni tempore Gratia.

T V M V L V S

Piis manibus,

FAMÆ POLONÆ,
EXSTRUCTVS POLONIS.

A Rebelli Plebe Profligatis.

Hic

Quisquis es Viator Siste, & Lege

Nuper

In Aulam Regiam

Venerat Mors nimiam pressa inedia,
Debitum sibi reposcens à Rege annum Tributum,
Quod satis multos per annos reposcere intermisit;
Eo, quòd sibi ab eo tunc insigni ad Moscuam Victore,
Nimis opimum redderetur stipendium.

Annuat Rex Votis,

Et vt iura Naturæ & Legum seruarentur;

Quod suum est unicuiq; reddi decreuit.

Cedunt Ergo ei in victimam aliquot de Senatorio
Curuli togâ sagoq; Illustres Viri, Illis;
Vt interea à toto contenta redderetur imperio,
Donec ei de hoste iustus quispiam prouideretur census.
Sed cùm omnis homo sit Bulla,

Vix

Vix eius hi omnes lenierunt gustum, & non insatiabilem recrearunt famem.

Quid fit

Vt fur est, furtim Regia subintrat horrea?

Ibiq; refertissimum magnis Triumphorum Aristis.

VLADISLAI IV Regis Poloniae Gentilitium,

Surripit vilo absq; delectu Manipulum.

Non tamen & inde Magnum Congerit quæstum;

Nam dum illum grauib; deteri curat morbis;

Nil nisi Fenum, puluerem, & Vmbra esse comperit.

Omnis enim Caro fenum est.

Tandem

Festina properat in sibi amicas Martis nostri adoreas;

Hasilla cernens campos per Vrainerenses luxuriari nimis, & immature,

(Nam in Maio fuerat) ad messem maturescere.

Nemine consulto totius Russiæ ad earum Vindemiam, cum falcibus agrarium confestim exciuit Colonum.

Timuit Quippe

Ne nimis adultæ detumescerent, in paleasq; duntaxat

Solo igne gehennæ comburendas commutarentur;

Atq; ita nihil frugiferum in horrea Christi per eam transueheretur.

Ne mirere igitur Viator,

Dum tam multos miraris, ac contueris tumulos.

Mortis enim sunt horrea; in quæ illa per multos

Pacis annos, retenta sibi à nobis, cum vsura,

Hodie congeffit Tributa.

D.

O.

M.

Quid sit

V. luteri, luteri regis luteri luteri
luteri luteri luteri luteri luteri
VI. A. D. I. S. A. I. V. luteri luteri luteri
luteri luteri luteri luteri luteri
Nam dum illi luteri luteri luteri
M. luteri luteri luteri luteri luteri
Omnia enim luteri luteri luteri

Tandem

Festina properat in luteri luteri luteri
Hic illa luteri luteri luteri luteri
Nam in luteri luteri luteri luteri
Nemo constituit in luteri luteri luteri
Cum luteri luteri luteri luteri luteri
Ne nimis adules luteri luteri luteri
Solo igitur luteri luteri luteri luteri
Atque ita nihil luteri luteri luteri luteri

translitteratur

Ne luteri luteri luteri luteri luteri
Cum luteri luteri luteri luteri luteri
M. luteri luteri luteri luteri luteri
F. luteri luteri luteri luteri luteri
H. luteri luteri luteri luteri luteri

M. O. D.